

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 272. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési rodákban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Szombat, november 28.

A párhuzamos ülések.

Nagybecskerek, november 28.

A képviselőház tegnapi ülésén az ellenzék nagy viharzása után elfogadták a párhuzamos ülésekre vonatkozó indítványt. Lázong ez ellen az ellenzék, mert a dologban merényletet lát — a szólásszabadság ellen. A logika legelemibb törvényeit csufolja meg ez a vád. Hogyan, ha az ellenzéknek az eddigi idő kétszeresét kínálják, hogy véleményét szabadon nyilváníthassa, — az a szólásszabadság korlátozása? A mikor napi négy óra helyett kilenc órán keresztül lehet beszélni az ellenzéknek, — ez a klotür? Nem sokkal inkább az következik-e az ellenzék makacs ellenszegüléséből, hogy a maga kényelmét félti, a maga privat idejéből nem akar áldozni a közérdeknek? A képviselőt azért küldik a választópolgárok, hogy törvényhozói kötelességet teljesítsenek. Nem napjában bizonyos ideig, hanem akkor és addig, a míg szükséges. S ha most előállott annak a szüksége, hogy a törvényhozás naponta több időt szánjon köteles munkájának, ezt a fáradságot s időáldozatot annál nagyobb joggal megkövetelheti a nemzet, mert hisz nem ingyenszolgálatot kér a törvényhozótól s nem magánérdekei kedvéért küldte a törvényhozásba.

Igy fest a kérdés jogi, alkotmányos és logikai szempontból. Ezen a téren az ellenzék álláspontja abszolút tarthatatlan, mert nemcsak lényeges, de még formai érvek sem hozhatók fel mellette.

A dolog veleje azonban összefügg a taktikával. S ez az a tér, a melyen az ellenzék meg akarja küzdeni a maga igaztalanságát. Nyilvánvaló dolog, hogy az az eszköz, a melyhez a kormány most nyúl, a mikor a párhuzamos üléseket akarja behozni, az obstrukció kifárasztását célozza. Csak-hogy, miként az ellenzék a házszabály adta jogoknál fogva kimerítette s elpocsékolta a komoly törvényhozási munkára szolgáló időt s tíz hónapon keresztül —

visszaélve e jogokkal — megakadályozott minden parlamentáris munkát, most a kormány ugyancsak a házszabály adta jogoknál fogva rá akarja kényszeríteni az ellenzék, hogy a mi időt a Ház munkásságából elvon, azt a maga fizikai erejével, kényelmének feláldozásával pótolja. Taktika ellen taktika! Csakhogy, a míg az ellenzék taktikája az országot a megbérüléshez közel juttatta, az alkotmány és a parlamentáriszmus legbecesebb értékeit támarta meg, s mint Tisza István gróf megkapó színeken esetelte, a gazdasági, politikai és erkölcsi tőkét, melyet 35 év óta gyűjtöttünk, könnyelműen kockára vetette: addig a kormány taktikája ki akarja csavarni az ellenzék kezéből az alkotmánytalan, a jogtalan s csak a házszabályok szellemének kijátszásával használható fegyvert, hogy elháruljanak az utból azok az akadályok, melyek nem csupán a parlament, de az egész ország életműködését hátráltatják.

Az az út, amelyen a kormány megindult az alkotmányos és parlamentáris rend helyreállítására vezet. Megtisztítani az alkotmányt és a parlamentet a gyomtól, mely tíz hónapon át felburjánzott, megőrizni és visszaállítani a kegyeletet és tiszteletet azon szabadsági intézmény iránt, mely a 48-iki törvényhozás leghatalmasabb vívmánya, ez a vállalkozás csak diadalal végződhetik, mert e diadalhoz van fűzve az ország minden érdeke.

Itt az ideje s meg van hozzá az akarat és az erő, hogy a parlament, mely tíz hónapon át ádáz piaci zsvivaj tanyájává lett, ismét azzá váljék, a minek megalkotói szánták: a nemzet és az alkotmány szentélyévé.

A kormány üdvözlése. Debrecen város közgyűlése egyhangulag elhatározta, hogy az új kormány megalakulásához gróf Tisza miniszterelnököt és kormányát táviratilag üdvözi. A közgyűlés elhatározta, hogy Nyíri honvédelmi miniszterhez, aki ezredes korában hosszabb ideig volt ezredparancsnok Debrecenben, üdvözlő feliratot

intéz. A közgyűlés ezután elhatározta, hogy nem gátolja meg Tisza miniszterelnöknek az önkéntes adók és az önkéntes ujoncok tárgyában hozott megsemmisítő határozata végrehajtását, de, elvi álláspontja fentartásával, a miniszteri leiratot sérelmesnek tartja és ez ellen felir a képviselőházhoz.

Mint Sopronból jelentik, a város tegnapi közgyűlésén felolvasták a Tisza-kormány hivatalba lépéséről szóló leiratot. A tanács a kormány üdvözlését javasolta, mire a radikális függetlenségek a leiratnak egyszerű tudomásul vételét követelték. Szilvássy Márton szabadelvűpárti alelnök hazafiai kötelességének tartja oly kormány üdvözlését, mely az országnak a mai áldatlan helyzetéből való kivezetését tüzte programjára. A közgyűlés a tanács javaslatát 49 szavazattal 22 ellenében elfogadta.

Az obstrukció ellen. Szegezárdon, Tolna vármegye székhelyén, ebben az 1867. óta mindenkor függetlenségi képviselőt választó kerületben holnap nagy népgyűlést fognak tartani, melynek tárgya és célja az egész vármegye független választópolgárainak az obstrukció ellen való tiltakozását pártkülönbség nélkül dokumentálni. A tiltakozó népgyűlés egybehívásáról szóló meghívót egyaránt aláírták Tolna vármegye első virilistájától és nagybirtokosaitól kezdve a legszerényebb mezőgazda is, kik a jelenlegi obstrukciót, főleg a gazdasági téren okozott nagy károk és veszteségek miatt, pártkülönbség nélkül elítélik. A népgyűlésre való meghívót a szabadelvű, függetlenségi és néppárt-hoz tartozó választók egyaránt aláírták. A kibocsátott meghívó a következőképen szól:

Felhívás népgyűlésre! Alulírottak pártkülönbség nélkül egyetértéssel abban, hogy az obstrukció — mely egyéb, alkotmányunkat veszélyeztető következményeit nem is említve, a magyar képviselőházban utját állja a legégetőbb gazdasági kérdések megoldásának, így többek között lehetetlenné teszi, hogy az olasz borvám végre-valahára törvényesen felemeltesék — az ország népeinek keserves károkat okoz, át vagyunk hatva attól a hazafias meggyőződéstől, hogy az obstrukció ellen a képviselőket választó közönségnek most már a leg-határozottabban tiltakoznia kell!

Felszólítunk ezért mindenkit, a ki velünk ebben egy nézetben van, hogy a Szegezárdon f. é. november hó 29-én a nagyvendéglő nagytermében délelőtt 10 órakor tartandó nagy pártközi tiltakozó népgyűlésen jelenjék meg.

A népgyűlésen — elveinek teljes fentartásá-

A „TORONTÁL” tárcája.

Egy elsárgult levél.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Künn egyhangú zizegéssel hullnak, peregnek a fák elsárgult, haldokló levelei. Nyitott ablakomon behallatszik az öreg toronyóra egyhangú ütése, éjfél van . . . zug a szél . . . zug, sir, süvölt, majd panaszos, halk nyögéssel suhan át a beteg faleveleken . . .

Az emlékezet kegyetlenül dermesztő őszi szele megrázza az én lelkemet is, hogy most, mikor vége, mindennek vége, mikor le fog hullni az őszi utolsó sarga, fonnyadt levele is, elém táruljon szomorú életem pusztaságának minden üdve, minden kárhozatja . . .

Most utoljára! . . .
Hej, ha elküldhetném hozzád ezt az én fájdalmában, nyomorúságában vergődő sötét lelkemet, hogy beléd lehelje utolsó sóhaját!

De minek — hisz ha megértenél is, most már mindennek vége; nemsokára, ha még egyszer végigsívit a dermesztő őszi szél, le fog hullni a legtöbbet szenvedett, utolsó, elsárgult levél! . . .

Te voltál az én életem ragyogó sugára, egyetlen reménye, meleg derűje: te bontottad ki szivemben az első szerelem fészke bimbóját.

A te ragyogó szemeid mutatták meg nekem a mennyország édes boldogságát, a te mosolyod ültette álmaimba a reményt, hogy én annak az üdvözítő mennyországnak valaha még lakója leszek.

Te emeltél fel a ragyogó csillagok szédítő légkörébe, hogy annál nagyobbat essem!

A fénylő sugárra te küldted a borongó gyászfelhőt, a fészke bimbóját te fagyasztottad meg rózsás szirmaival, te loptad le ajkamról a mosolyt, te ültetted szemeimbe az égető könnyeket!

Te üztél ki a menyországból, hogy tévelyegve bolyongjak kopár, kietlen, utatlan utakon, míg elérek oda, hol már nem fáj a kínos szenvedés . . .

De azért én még most is szeretlek téged, te édes, te drága, te szent, te gyötörve kinezva üdvözítő, egyetlen angyalom!

Husz év óta hordozom e töviskoronát, melyet fejemre tettél, de most már bírom tovább . . .
— Pedig még csak most vagyok a férfikor delén!

Emlékszel-e az első találkozásra? Azt a pikiny virágot, melyet önfeledten adtál, most is féltve, rettegve őrzöm . . . csalfa zálogául elhervadt reményeimnek . . .

Akkor állottam életpályám elején!
Enyém volt a világ!
Ott állott a régi mosolygó udvarház folyondáros ablakaival, közötté a magas rezgő nyárfák hivatogatón rejtelmes suttogásukkal, ott várt a szép, virágos kert, sűrű, illatos rózsaszalagával . . . csak te kellettél bele! . . .

Te másnak adtad a szívet, a kezet, melyet merész ábrándjaimban már-már enyémnek gondoltam . . .

Nem is sejtéd, mit szenvedtem akkor, mikor másnak esküdél hűséget. Ott álltam a templom egyik oszlopánál, édes reményeim rongyos foszlányaival, vonagló szivemmel, haldokló lelkemmel . . .

Milyen szép voltál, — édes Istenem. Látam, mikor völgyégyed szemébe néztél; tiszta lelked ott ült boldogságtól ragyogó arcodon, lát-

tam édes ajkad mosolyát, mintha szíved nyugtalan, lázas dobogását is hallottam volna . . .

Néztelek, csodáltalak! Hogy pazarolhattott rád ennyi imádatot a teremő s mért nem borulhatok le előtted én, hogy karjaimba zárhassalak, hogy enyémnek mondhasalak, hogy megreszkess a vágytól, melyet . . . oh, melyet más fog benned ébreszteni! . . .

— Elrebegették az esküt, mely egymásévá tett benneteket s én koldus lettem, eldobhattam reményemem alig fakadó rózsabimbójának elhervadt szirmait!

Azóta — meghalt a szívem. Hah, mért nem dült össze akkor templom nehéz boltozatja, hogy maga alá temetett volna — veled!

Kiléptél a templomból a — férjed karján, vidáman, boldogan. Utánatok mentem tántorgó léptekkel, örült, beteg agygyal s mikor megláttam kicsi lábaid könnyű nyomát a frissen esett havon, oda rohantam, őriztem, hogy el ne tapossa senki forró szerelmem egyetlen jutalmát!

Őriztem, néztem sokáig — leszállt az est, — akkor leborultam s zokogva csókoltam azt a kis lábnyomot . . .

Eltette lassan a hó — — — s én haza vánszorogtam lázas agyam tündőzéseivel.

Másnap beteg, nagyon beteg lettem. Miért is nem könyörültél akkor rajtam Mindenható Isten!

Mért akartad, hogy husz évig hordjam ezt a töviskoszorút?

Bolyongtam a világban, átálmodtam napjaimat s átvirrasztottam az éjszakákat, idő előtt megöszültek fekete fűrtjeim s én napról-napra görnyedtem, roskadtam a nehéz teher sulya alatt . . .

Nem tudtalak feledni! Mulattam, dözöltem,

val — résztvehet mindenki, a ki az obstrukció ellen tiltakozni akar, bármelyik politikai párthoz tartozik is.

Ez nem pártkérdés, hanem mindnyájunk érdeke!

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos főispán ma visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Advent.** Az isteni megváltó születésére előkészítő négyheti időszak, az advent, a holnapi nappal veszi kezdetét. Ezen idő alatt, mely egyszersmind az egyházi év kezdete, a róm. kath. hívők hajnali misékkal készülnek elő a szeretet ünnepére. Az első roráté, mely ünnepi mise lesz szentség kitétel, hétfőn reggel 6 órakor veszi kezdetét. Ezt Szabó Ferenc apátplébános fogja végezni papi segédlettel. Ezentul egész karácsonyig minden hétköznapon lesz hajnali mise ugyancsak 6 órai kezdettel.

— **Az ügyvédi karból.** A temesvári ügyvédi kamara közhírre teszi, hogy Linder Ede antifalvi ügyvéd elhalálása folytán a kamara lajstromából töröltetett s irodája részére gondnokul Feymann Gyula pancsovai ügyvédet rendelte ki.

— **Magyar név.** Kiskoru Schreiner István bégaszentgyörgyi lakosnak a belügyminiszter megengedte, hogy a nevét Szentgyörgyre változtassa.

— **A Demke köréből.** Mint értesülünk, a délmagyarországi közművelődési egyesület ügyvezető elnökének Rónay Jenőt, Torontálvármegye volt főispánját fogják a december 8-iki alakuló közgyűlésen megválasztani. Agilisabb és lelkesebb magyar embert bizony alig találhattak volna erre a nehéz állásra. Ha Ronay Jenő elfogadja a tisztséget, az egyesület csak gratulálhat magának. Örökös elnök Tallián Béla földművelésügyi miniszter lesz. Az egyesület kebelében különböző bizottságok fognak alakulni. A hölgybizottság elnökei báró Gerliczy Ferencné, alelnököknek Lukács György békési főispán neje és egy szegedi úri nő fognak megválasztani. A hölgybizottságon kívül pénzügyi, közművelődési, kereskedelmi, ipari és gazdasági bizottságok alakulnak. Az alakuló gyűlésre igen sok előkelő vendég érkezik Szegedre. A már jelzett politikai notabilitásokon kívül tizenegy főispán és igen sok országgyűlési képviselő vesz részt az alakuló gyűlésen. Ujabbban Seemayer János, Fülöp Béla dr., Latinovics Géza, Steiner Ferenc, Piukovich

bejártam a félvilágot, s te mindenüvé elkísértél! Miért kintoztál, miért gyötörtél szüntelenül? Hiszen én nem vétettem ellened soha, ha csak avval nem, hogy nem szüntelek meg egy pillanatra sem imádni, csak szerettelek, szerettelek, mindig csak szerettelek én egyetlen, kinzó angyalom!

Összekulcsoltam reszkető kezem s térdre hullva kértem irgalmat, szánalmat, könyörületet, kértelek, hogy ne kísérsz, ne üldözz mindig, add vissza azt az én szegény, nyomorult, halálra sebzett szívemet!

S te csak nem szüntél meg engem üldözni mégsem!

Most hát kitérek utadból én; eljöttem, hogy még egyszer lássalak s aztán megyek a megsemmisülés örök útjára...

Eljössz utánam oda is? Isten veled! legyen tied az én elveszett boldságom, szeressenek úgy, a mint én szerettelek téged, téged, életem egyetlen élete, álmaim egyetlen üdve, reszkető ajkam örök sóvárgása, haldokló lelkeim tiszta, tündöklő szentsége, te édes, te drága, kinzóva boldogító, síromat korán megásó, — mosolygó, boldog angyalom.

Jaj, ha most hülő ajkamat arra az ajkra tapaszthatnám, mely az enyém soha sem lehetett, hogy beléd lehelyem azt az én sokat, nagyon sokat szenvedett, vergődő lelkemet! Ott talán örökre nyugalmat lelne, — míg így?

Ha meghalok visszajárok még erre a földre. Nem mint rémkép haloványan, hófehérbe fűdve, Arany hajnal hasadtával csalogányává válok, Szerelmről énekelve fejed fölé szállok...

Igen, igen, így lesz! ... mert már késő... jön a hideg, dermedtő őszi szél... mindennek vége lesz... le fog hullni az őszi utolsó elsárgult fonnyadt, haldokló falevele! ...

Dr. Radványné Ruttkey Emma.

József országos képviselő jelentették be részvétélüket. Érdekes, hogy a temesváriak, akik harcoltak a kultúregyesület szegedi székhelye ellen, most lelkes örömmel vesznek részt a megalakulás munkájában. A temesvári magyar nyelverjesztő társaság választmányja Steiner Ferenc országgyűlési képviselő elnökelete alatt tartott ülésén elhatározta, hogy az alakuló közgyűlésen testületileg részt vesz. A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület alapító tagjai napról-napra szaporodnak. Legujabbban az alapító tagok sorába léptek báró Vojnits István, Ormódy Béla, Csikós N. József földbirtokosok. A bács-tiszai ármentesítő társulat, a topolyai uri kaszinó, a palánkai takarékpénztár, Jedlicska Béla dr. kir. közjegyző, aki az ügy iránti lelkesedéstől vezetve Palánka nemzetiiségi vidékén 101 rendes tagot gyűjtött a Dmkenek. Karácsonyi Jenő gróf 1000 koronával az örökös tagok sorába lépett. Rendes tagokul jelentkeztek Rohonczy Gedeon és dr. Bamberger Béla budapesti ügyvéd 50—50 koronával. A megalakuló közgyűlés — mint már több ízben jeleztük — december hó 8-án lesz.

— **Az ifjusági egyesület köréből.** A nagybecskereki ifjusági egyesületben f. hó 29-én, vasárnap délután 3 órakor Erdős Béla állami polgári iskolai tanár „Távíró, telefon, fonográf” c. alatt fog előadást tartani. A tagok az egyesület hivatalos helyiségében (Eötvös-utcai áll iskola) találkoznak, honnan testületileg az állami polgári iskolába mennek. Uj tagok ez alkalommal is jelentkezhetnek. Az igazgatóság.

— **Országos muzeum — torontái muzeum.** Fővárosi levelezőnk írja: Berzeviczy Albert vallás-és közoktatásügyi miniszterre történt kinevezetése folytán a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsánál és Szövetségénél betöltött elnöki tiszteréről lemondott. Az Országos Szövetség részéről Fraknoi Vilmos püspök, muzeumi főfelügyelő és Thaly Kálmán, a korban idősebb alelnök december 6-ára hívott össze közgyűlést a Magyar Nemzeti Muzeum disztermebe a magyarországi muzeumok és könyvtárak ügyeit intéző e nevezetes kulturális intézmény elnökségének betöltése iránt. E közgyűlés van hivatva öt évi időtartamra kiküldeni a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának 20 tagját is, miután a régi tanács-tagok mandátuma ebben az esztendőben lejár. E közgyűlésen részt fognak venni Magyarország mindama közművelődési, tudományos és irodalmi egyesületei és intézetei, amelyek muzeumot, könyvtárt vagy bármely közművelődési célt szolgáló gyűjteményt tartanak fenn, valamint a közművelődési célt szolgáló önálló gyűjtemények, muzeumok és könyvtárak, melyek a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 1902. évi 92.094. számú rendeletével jogosítva vannak magukat az Országos Szövetségben képviseltetni.

Mint ismeretes, dr. Dellimanics főispán kezdeményezésére Nagybecskerekben is megindult a mozgalom, mely egy torontái muzeum és könyvtár létesítését célozza. A szervező-bizottság mindenestire jól tenné, ha a közgyűlésen, más városokhoz és vármegyékhez hasonlóan, képviseltetné magát.

— **A tél.** Tegnap előljáróban kaptunk néhány hópelyhet, ma pedig kemény fagyot. Ilyenképpen konstataálnunk kell, hogy tél van. Az őszi verőfény ugyan küzködik még a tél fagyos lehetőségével, de már hiabavaló a küzdelem s le kell mondanunk a sűtkérezésről. A tél ragyogó fehérségéből is kaptunk ma mutatódér alakjában, a mely olyan erős volt, hogy mindent befont fehérségével, mintha csak hó esett volna. Ezzel tehát nemcsak lényegében, de költségeiben is ránk köszöntött a tél.

— **A keresztyén ifjusági egyesület.** A nagybecskereki keresztyén ifjusági egyesület új alapon szervezkedik. Rendes összejöveteleit minden vasárnap d. u. 6—7-ig tartja a polgári iskola földszinti termében. Az összejöveteleken minden ifjút szívesen látnak. Ez egyesület célja erkölcsileg, testileg, szellemileg erősíteni, tökéletesíteni az ifjuságot.

— **A burasztársaság** ma, szombaton este Marcoin éttermében rámpás-estélyt rendez.

— **A toronyóra.** Inmár hatodik napja pihen a becskerekai toronyóra, mely nem, miképpen talán sokan vélik, a katolikusok órája, hanem e város minden polgárának időmutatója, bármelyik templomban is — ne járjon az illető. Kiacc a hibájából áll a dolog így, nem tudjuk, nem is kutatjuk. Annyi azonban tény, hogy hat napja nem jár a városi óra, ami igen sok embernek okoz kellemetlenséget, költséget vagy veszteséget. Mindazonáltal konstataáljuk, hogy a város még mindig áll s talán a tanács is úgy gondolkozik, hogy akkor is fog állani, ha a toronyóra soha-

sem indul meg. Hat nap alatt meg lehetett teremteni a világot, talán sikerül — kijavítani a toronyórát is. De ha nem sikerülne, akkor tovább várunk, mert a becskerekai közönség kedélyes és békeszerető publikum, mely egy-két-kilenc óráért meg nem haragszik.

— **Katalin-táncestély.** Ma este tartja a munkásképző-és társas-egylet Katalin-táncestélyét az Ellmer-féle vendéglő helyiségében.

— **Kimutatás az adóról.** Stefánovics János adóügyi tanácsos tegnap terjesztette be a szeptember hóban beszédett közadóról szóló kimutatást, amely szerint szeptember hóban befolyt: Állami adó 23.191 kor. és 03 fillér, iparkamarai illeték 97 kor. 88 fillér, hadmentességi díj fejében 112 kor., betegápolási pótdó 1084 kor. és 73 fillér, tiszai kölesön 14.188 kor. és 70 fillér, községi adó címén 28.252 kor. 10 fillér, községi iskolaadó 1355 kor. 41 fillér, közmunkatartozás fejében 1042 kor., előfogatni váltásdíj 60 kor., utadóban 5998 kor. és 95 fillér, megyei adó címén pedig 2205 kor. és 70 fillér. Az összes befolyt adó 77.588 kor. és 52 fillér. A múlt év hasonló időszakában összesen 74.723 kor. és 96 fillér folyt be s így a folyó évi szeptember havában elért eredmény a múlt évihez képest 1500 kor. és 74 fillérrel kedvezőbb. Ugyancsak az adóügyi tanácsos jelentése szerint a folyó évi szeptember hóban előirtak 1157 kor. és 03 fillér községi és 74 kor. 09 fillér iskolaadót, leirtak pedig 2171 kor. és 23 fillér községi és 114 kor. és 91 fillér iskolaadót.

— **Szocialista gyűlés Perlaszon.** Mint lapunkat értesítik, Perlaszon holnapra szocialista gyűlést hívtak egybe, melyre a szomszéd község lakossága is nagyban készül. Miután egyrészt a gyűlést szabályszerűen nem jelentették be, másrészt pedig a hatóságnak tudomására jutott, hogy a tervbe veit program a magyar állameszme ellen való lázítást is tartalmaz, intézkedés történt, hogy a holnapra összehívott gyűlést, ha kell, a legnagyobb erőlyvel megakadályozzák.

— **A fegyver áldozata.** Billéden Jung János háziszolga, a ki Welter Jakab billédi földbirtokosnál állott szolgálatban, tegnap délután rozsdás fegyvert tisztogatta az istállóban. A fegyver Jung vigyázatlansága következtében elcsúszott és a sörétek Krier Péter nevű 14 éves társát találták, a ki súlyos sérüléseket szenvedett, apólas végett a temesvári közkórházba szállították, de sebei olyan súlyosak, hogy a fiu nem fog fölépülni.

— **Baromfiak eladása.** A torontái baromfi-tenyésztő szövetkezetben a közönség rendelkezésére különféle baromfiak vágott állapotban eladásra készen állanak suly szerint számítva.

— **Orvosi körökben** már régen ismert tény, hogy a Ferencz József keserűviz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legujabbban a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Radovancev György, gk. napszámos és Pivarszki Angyalka gk. — Percz Milivoj, gk. napszámos és Bojacz Sarolta gk. — Bánveg János, rk. földmives és Krumenacker Katalin rk. — Kátai Antal, rk. földmives és Láb di Rozália rk. — Koszó Jakab, rk. földmives és Kátai Veronika. — Bainszki György, rk. házi-szolga és Lundi Erzsébet. — Jakar János, rk. földmives és Süri Katalin rk. — Sommer Antal, rk. asztalos és Bence Julianna rk. — Jankov Vitályos, gk. földmives és Oprean Maria gk. — Sztanyulov Vitályos, gk. földmives és Dulejanov Piada. — Janai János, rk. földmives és Tajti Verona rk. — Tóth János, rk. napszámos és Csordás Verona rk. — Schneider János, rk. segédjegyző és Benó Erzsébet. — Sárity Keresztély, gk. napszámos és Krézity Anasztázia. — Kurunzi József, rk. földmives és Teleki Maria rk. — Dankulov Milivoj, gk. napszámos és Todorsa Szlavna gk. — Lázity István, gk. földmives és Babia Jozefa gk.

Születtek: Nagy Katalin, rk. leánya. — Brankován Dusan, gk. szabó, leánya. — Szabó József, rk. napszámos, fia. — Finkelstein Zsigmond, izr. kereskedő, fia. — Dugonics György, rk. asztalos, leánya. — Tiz Kristóf, rk. ács, leánya. — Bergkessel János, rk. bádogos, fia. — Horvát András, rk. napszámos, fia. — Momirszki István, gk. földmives, fia. — Dasinger Lajos, rk. asztalos, fia. — Watzek Gyula, rk. szobafestő, fia. — Hollander Ödön, rk. karmester, fia. — Heinrich József, rk. postaszolga, fia. — Liphay István, rk. földmives, fia. — Szabó Ferenc, rk. földmives, fia. — Gerber Maria, rk. cseléd, fia. — Czvejanov Áron, gk. koreszmáros, fia. — Péter Károly, rk. szabó, leánya. — Czveity Illés, gk. napszámos, leánya. — Lambity Milivoj, gk. napszámos, fia. — Gombos József, rk. földmives, fia.

Halálozások: Vas Róza, rk. 16 hónapos, bélhurut. — Berta Vendel, rk. 14 hónapos, bélhurut. — Bodó Márton, rk. 69 éves földműves, veselob. — Özv. Schmidt Fridoliné, szül. Schinagel Mária, rk. 68 éves, végelgyengülés. — Szilvassy Mihály, rk. 3 éves, bélhurut. — Schwan János, rk. 1 hónapos, görcsök. — Özv. Lux Miklósné, szül. Stumpek Margit, rk. 51 éves, végelgyengülés. — Marschall István, rk. 29 éves pénzügyi számtiszt, hasibagymáz. — Alaszev Szeptovár, rk. 9 napos, görcsök. — Laczkov Istvánné, szül. Veliszavlyev Krisztina, rk. 71 éves, aggkór. — Sztaity Vojin, rk. 13 napos, görcsök. — Özv. Ancsányi Simonné, szül. Fenyvessy Verona, rk. 88 éves, aggkór. — Benkőczy Ilés, rk. 68 éves fazekas, szervi szívhaj. — Deutsch Pálné, szül. Orsza Anna, rk. 49 éves, veselob. — Özv. Jatkov Jánosné, szül. Kiszinszki Mária, rk. 80 éves, aggkór. — Sztajakov Vitalyos, rk. 25 éves papucsos, tüdővész. — Özv. Jochum Keresztélyné, szül. Seyer Éva, rk. 96 éves, aggkór. — Dobó Sándor, rk. 21 hónapos, vörheny.

Uj világitási vállalat. Vonatkozással mai mellékletünkre, felhívjuk olvasóink figyelmét a Singer és Palmer acetylen temesvári cég világitási és berendezési gyárára, melyet melegen ajánlhatunk olvasóinknak. A gyári cég, mely dacára rövid fennállásának, vevőinek minden tekintetben csak elismerését és bizalmát nyerte meg, most acetylen műhelyét — sem költségét, sem fáradságát nem kimélve — a legpraktikusabb és legújabb eszközökkel szerelte fel és ez által abba a helyzetbe jutott, hogy a megrendelő legmesszebbmenő követelményeinek is megfeleljen. A műhelyben alkalmazott, kizárólag magyar szakszempont szerű és munkások hosszú évi gyakorlata szintén teljes biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a cég mindenkit kielégít. Ennek fogva melegen ajánlhatjuk olvasóinknak, hogy szükség esetén bizalommal forduljanak a céghez, melynek technikai irodája különben is bármely ez iránti kérdésre szakszerű választ ad. Bővebbet a mellékletben.

Irodalom.

* **Faklyavilág.** Ma jelent meg Dalos Dani nagybecskereki fiatal író „Faklyavilág” című folyóirata. A csinos formájú 40 oldalas füzetet Dalos egészen maga írja. Tartalma: Köszöntés. Hitem a jövőért. Hullámok méhe. I. A megtört hitű. Egy munkás leány. Hullámok méhe. II. Mózsa a földön. A szocializmusról. Hullámok méhe. A különösködő tartalmú füzet minden hónapban jelenik meg, előfizetési ára félévre 2 korona, egyes füzet ára 35 fillér.

* **Érdekes Könyvtár** címen jelenik meg kap rácsnyra Szabó Endre szerkesztésében a legújabb díszes kiállítású könyvvalaku szépirodalmi havi folyóirat, melynek előfizetési ára negyedik évre egy korona, tehát példátlanul olcsó. Az első füzet Mikszáth Kálmán, a világhírű író egyik legszebb, páratlan humorral megírt ebeszélését, „A batus zsidó leánya”-t fogja tartalmazni. Az Érdekes Könyvtár kiadóhivatala (Budapest, VIII., József-körút 65.) gyűjtőívvel bárkinek készséggel szolgál s gyűjtőit állandó tiszteletpéldányon kívül nagy könyvjutalmakban is részesíti.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Pitzyle ur Budapesten.** Valamikor Nagybecskereken kezelte az emberek fogait, akkoriban a becskereki orvosokkal gyűlt meg a baja. Most fővárosi fogorvos s most a budapesti orvosok és fogászok nem rajongnak érte. Persze Budapesten is fogorvosnak nevezte magát és nagy hangu reklámokban hirdette a tudományát. Ez az eljárás nemcsak a magyar fogtechnikusok körében keltett felháborodást, hanem a fogorvosok is megbotránkoztak rajta. Erre történt, hogy a „Magyar Orvosok Lapjában” dr. Gáspár Ferenc fővárosi orvos cikket írt, amelyben: „A fogorvosi címmel való visszaéléstől” cím alatt, de név említése nélkül foglalkozott Pitzyle Szaniszlóval, aki időközben Margitai Salamonra magyarosította a nevét. A cikk konstata, hogy a szóban forgó urnak összes tudományos készültsége legfeljebb a kötelező 4 elemi osztályon és a hirdeti dorpáti egyetem fogászati osztályán csekély költségen megvásárolt oklevél alapszik, továbbá, hogy az ő szemérmelen hirdetményei szemérmesedett hazugságok. Pitzyle-Margitai Salamon sajtópárt indított dr. Gáspár Ferenc fogorvos ellen, akit a törvényszék ráguimázás és becsületsértés vétségéért vád alá is helyezett. Pörét tegnap tárgyalta a budapesti büntető törvényszék sajtóíró tanácsa. A vádlott kijelentette, hogy a cikket tisztán közérdekből s a fogorvosi kar reputációjának megvédése céljából írta. Pitzyle-Margitai bár nem egyrangú fogorvos, uton-útfélen olyan szemérmelen hirdette magát, amelylyel egyrészt félrevezette a közönséget, másrészt pedig a fogorvosok tekintélyét csorbította. Felhívta tehát a fogorvosok országos szövetségének figyelmét arra, hogy az ilyen eljárás ellen védje meg a közön-

seget. A bíróság dr. Gáspár Ferenc vádlottat, csupán a becsületsértés vétségében mondotta ki bűnösnek s ezért 20 korona pénzbüntetésre ítélte. A panaszos felebbezett, a vádlott azonban megnyugodott az ítéletben.

Közgazdaság.

A szövetkezeti törvény reformjáról.

(Folytatás.)

5-dik kérdés.

Szükséges-e meghatározott névértékű üzlet-rész s mi legyen annak legnagyobb és legkisebb összege.

Felelet.

Bár véleményem szerint a szövetkezetek hitelképességüket emelik és anyagi eszközeiket szaporítják, ha üzletrészek jegyzését előírják, mégis a Nagy-féle törvényjavaslat 24. §-ában felhozott figyelemreméltó indokoknál fogva kívánatosnak tartom a szövetkezetekre bizni azt, akarnak-e üzletrészeket előírni vagy nem?

Ugyanezen okoknál fogva azonban tartózkodnék attól az üzletrészek maximumát meghatározni, mert az különféle szövetkezeteknél hátrányos lenne. Így például gőzeketermelési és értékesítési szövetkezeteknél 100 koronában állapítani meg az üzletrész nagyságát csak a szövetkezet megalakulását nehezítené, a kezelési költségeket, munkát szaporítaná.

6-dik kérdés.

Megengedhető-e többszörös üzletrész s a befizetés és tagsági viszony köthető-e bizonyos számú évekhez (évtársulatok)?

Felelet.

A többszörös üzletrész jegyzése megengedendő lenne, mert előtöltésével lehetlenné tennék, hogy a vagyonos osztály a szövetkezetek közhasznú saját szociális érdekeit is biztosító céljait határozottan partolja és mert a szövetkezetek szervezete kizárja azt, hogy a gazdagok a szegényeket kiaknazzák.

Megengedendő lenne az is, hogy a befizetés és tagsági viszony bizonyos számú évekhez köthessék. Ennek korlátozása nincs semmi ok, a tapasztalat azt bizonyítja, hogy népünk takarékosági hajamának gyakorlására az évtársulatokat megkedvelte és határozatlan vagy hosszabb időre alakított szövetkezetekbe nem szívesen lép be.

7-dik kérdés.

Mi arányban osztandó fel a nyereség a tagok között: üzletrészek szerint, vagy azon arányban, melyben az egyes tag a szövetkezet üzletében részt vett (hitel, fogyasztás, elarusítás, termelés stb.) arányában?

Felelet.

Osztom a Nagy-féle törvényjavaslat 26-ik §-ban ajánlott nyereség felosztást, mert az annak indoklásával felhozottakhoz kétség nem fér és hazai viszonyaink között a szövetkezeteknek a nyereség felosztására vonatkozó joga irányítólag korlátozandó, mert különben egyes esetekben könnyen bekövetkezhetne az osztalékra való dolgozás, amitől Raiffeisen félt, midőn az üzletrészek behozatala ellen védekezett.

8-dik kérdés.

Korlátozandó-e különösen a hitelszövetkezeteknél az osztalék abból a célból, hogy a szövetkezetek nyereszkesedésre ne törekedjenek?

Felelet.

Igen, de csak a hitelszövetkezeteknél, más szövetkezeteknél a korlátozás a jogos magán- és közgazdaság érdekét egyáltalán sértene, a szoros értelemben vett gazdasági szövetkezetek alakulását nem mozdítaná elő.

9-dik kérdés.

Megengedhető-e az üzletrészre korlátolt felelősség megállapítása s ha nem, mi legyen a tagok felelősségének legkisebb mértéke?

Felelet.

A korlátolt felelősség megengedendő, eltiltása mivel sem lenne indokolható, a felelősség legkisebb mértékének megállapításától tartózkodnék, mert állami vagy közérdek azt szükségessé nem teszi, a szövetkezeti életre esetenként nyomasztólag hathatna, különösen akkor, midőn a tagok csak a jegyzett üzletrészek erejéig kívánnak felelősséget vállalni.

10-dik kérdés.

A hitelezők fordulhassanak-e közvetlenül az egyes tagok ellen, vagy a kielégítés kizárólag a csődeljárás folyamán alkalmazott kivétel útján történjék?

Felelet.

Osztom a Nagy-féle törvényjavaslat 30-ik §-ban foglalt megszorítást, az annak indoklására felhozott helyes okoknál fogva.

11-dik kérdés.

Korlátozandó-e a tagok kilépési joga úgy, hogy bizonyos idő letelte előtt a kilépés ne legyen megengedve?

Felelet.

Annak, hogy a szövetkezetek mint közgazdasági tényezők csak a hitelélet terén váltak be, igénytelen nézetem szerint, főleg a keresk. törvény 235-ik §-ban tett intézkedés az oka és azért a tagok kilépési jogát a szövetkezetek fejlődése, erősödése, cselekvőképessége érdekében multhatlanul korlátozandónak tartom.

A Nagy-féle törvényjavaslat 32-ik §-sa szerint, mely a németbirodalmi törvény 63-ik §-nak megfelelő, kimondandó lenne, hogy az alapszabályok a tagsági kötelezettség tartamát két évre, a felmondási időt pedig hat hónapra kiterjeszthetik. A törvényjavaslat nagyjedemű szerzője által az említett szakasz indoklására az hozatik fel, hogy a tagok szabad kilépési joga a szövetkezet fogalmából következik és azért azt alapszabályilag sem lehet kivánni, másfelől azonban nem lehet elzárkózni attól, hogy a nagyon is gyors és könnyű kilépés a szövetkezetek kifejlődését gyakran lehetlenné teheti, hogy különösen addig míg a szövetkezet kissé megerősödött, a gyors kilépés reánézve veszélyessé válhatik és esetleg magukna ka kilépő tagoknak is ártalmára szolgálhat.

Ez indokola: első részét vagyis azt, hogy a kilépési jog a szövetkezet fogalmából következik, nem osztom. Nem látom át, hogy azért, mert „szövetkezetnek azon meg nem határozott számú tagokból álló társaság tekintetik, mely tagjai hitelének, keresetének, vagy gazdalkodásának közös üzletkezelés, illetőleg a kölcsönösség alapján előmozdítására alakult” annak tagjai bármikor, tetszés szerint kiléphessenek és miért ne lehessen a szövetkezeteknek megadni azon jogot, tagjainak kilépési jogát, tetszés szerinti, a szövetkezet természeté, céljai által megkövetelt időhatárhoz kötni?

Az államnak abban áll a feladata adófizetőinek vagyonszerzését, termelő erejét előmozdítani, erősíteni és azért ama szervezeteket támogatni tartozik, melyekben azok az önszegély elvénél fogva egyesülnek.

Ez oknál fogva az állam említett feladata ellen vét, ha a gazdasági és iparszövetkezeteket a céljaik megvalósítására szolgáló eszközök használatában gyöngíti, oly korlátokat állít fel, melyek sem az egyes adófizető polgárok, sem s közérdek szempontjából nem indokolhatók.

Nézetem szerint ilyen intézkedés azon korlát, mely a szövetkezeteket a tagok kilépési joga feltevéli és időpontjának meghatározásában korlátozza. A gazdák és iparosok érdekében nem áll a szóban forgó megszorítás, mert azoktól elvonja a saját belátásuk szerint szükséges eszközöket.

Az, aki egy szövetkezet alapításában részt venni, vagy egy már fennálló szövetkezetbe tagként belépni szándékozik, mindenestre számot vet lépésének következményeivel és ha azokat súlyosaknak tartja, visszavonul.

Ennek elhatározásában a szövetkezni óhajtokat gátolni, indokolatlan, tulhajtott állami gyámkodás, mint már említettem, az önszegély gyöngítése lenne.

Állami érdekekkel sem lehet a szóban forgó intézkedést indokolni, mert a közjóra nézve abból semmi hátrány nem származhat, ha a szövetkezeteknek szabadságára bizatik tagjaik kilépési jogát korlátozni.

Igaz, hogy a külföldi szövetkezetek törvények a szóban forgó kilépési jog majdnem tetszés szerinti gyakorlását biztosítottak, ez azonban nem ingat meg meggyőződésemet, mert a törvényhozások által elfoglalt álláspont a gazdasági szövetkezetek évtizedek előtti viszonyain alapult, az általuk tett intézkedés annak idején helyt állónak tetszett, a változott gazdasági viszonyok azonban meggyőzték arról, hogy a szövetkezetek az említett korlátozást meg nem tőrük és életre való közgazdasági tényezőkké csak akkor fognak válni, ha béklyóiktól megszabadíttatnak, eszközeik használatában megszorítva nem lesznek.

A mai helyzetben a szövetkezetek alapja teljesen bizonytalan, állandó előnyök megvalósítására, fenntartására elégtelen, valódi ingóvány. Mert a szövetkezetek ki vannak teve azon esélynek, hogy tagjaik személyi torzalkodások vagy egyéb okok miatt váratlanul nagyobb számban kilépnek és ezzel a szövetkezetek céljai megvalósítására, elvállalt kötelezettségei teljesítésére képtelenné teszik.

Ezt oly szövetkezeteknél, melyek kizárólag vagy főleg tagjaik hitelének kielégítése végett alakultak, még el lehet tűrni, mert a szövetkezet adósainak szorításával a felmondott üzletrészeket kifizetheti, saját adósságait apaszthatja, termelési, értékesítő és egyéb hosszabb idő alatt elérhető célok megvalósítására törekvő szövetkezeteknél azonban a dolog természeténél fogva, oly válságokra vezet, mely azok felszámolását vonják maguk után.

Vegyük például azon esetet, hogy több gazda egy gözeke közös beszerzésére és használatára kíván szövetkezni és e végből azt tervezi, hogy a tagok az üzletrészeket tíz év alatt kötelesek befizetni.

(Folytatjuk.)

□ **A torontáli baromfityenyésztő szövetkezet dícsérete.** Balogh Károly, a gazdák vásárcsarnoka ellátó szövetkezetének igazgatója Budapestről tegnap Nagybecskerekén járt s megtekintette a torontálvármegyei baromfityenyésztő és értékesítő telepet. A jeles szakférfi úgy nyilatkozott, hogy annak berendezése, valamint a különféle baromfiak gondozása páratlanul áll az ország eddig ismeretes valamennyi hason telepe között.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.
A tegnapi ülés.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, november 28.

A képviselőház tegnapi ülése este fél 7 órakor ért véget. Az ülés végén Percel Dezső feltette a kérdést, vajjon a Ház elfogadja-e a párhuzamos ülésről szóló indítványt. A Ház túlnyomó többsége az indítványt elfogadta.

A mai ülés.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésére úgy a Ház ülésterme, mint a karzatok megteltek s mindenki érdeklődéssel várta a történendőket.

Az ülés jegyzőkönyvi felszólalásokkal indult.

Okolicsányi László azt fejtegette, hogy Lengyel Zoltán, mikor tegnap azt mondotta, hogy a Tisza-család ősei az abszolutizmusnak voltak szolgálói, csak történeti igazságot mondott.

Tisza István gróf kijelenti, hogy igaz, hogy egyik őse a harmincas években az aulikus párt tagja volt, azonban egyik nagy apját a szabadságharcban halálra ítélték, az apja és annak egyik testvére a szabadságharcban részt vett, sőt utóbbi meg is sebesült. (Zajos éljenzés a jobboldalon.)

Tisza felszólalása után az ellenzék akcióba lépett a technikai obstrukcióval. A jegyzőkönyvhöz öt indítványt adtak be és Kubik Béla mindegyik indítványhoz husz aláírással névszerinti szavazást és öt perc szünetet kért.

Jakabffy elnök a házszabályok értelmében kénytelen volt elrendelni a névszerinti szavazásokat.

A szavazás természetesen lassan folyik, annál is inkább, mert az ellenzék még házszabály-felszólalással is tarkítja. Fél 1 órakor még csak a második szavazásnál tartanak.

Eközben Polónyi Géza indítványt nyújt be, hogy a Ház fejezze ki bizalmatlanságát Percel Dezső elnök ellen. (Zajos kiáltások a baloldalon: Abcug! Le vele! Mondjon le!)

Ezután Tisza István gróf emelkedik szólásra, de alig hogy feláll, az ellenzék zajongásba tör ki, úgy, hogy a kormányelnök szótlánul áll és várja az ordítózás csillapodását. Mikor néhány percre elhallgatnak a lármázók, a miniszterelnök kijelenti, hogy ő a békét akarja s hiszi, hogy a nemzet el fog tudni banni azokkal az elemekkel, akik meggátolják a parlamenti rendet.

Az ellenzék erre ismét kiabálni kezd s nagy zsvájjal a miniszterelnök rendre utasítását követeli.

Tisza István gróftól azonban nem riasztja vissza az ellenzék ordítózása, sőt megismétli szavait.

Most azután az ellenzék dühe a tetőpontra hág és a szélsőbaloldaliak pokoli üvöltésbe törnek ki. Felugrának és eszeveszetten verik a padokat s a fűlsiketítő zajban Tisza István gróf szótlánul áll s hideg nyugalommal nézi a dühöngést.

A szélsőbal úgy látszik elhatározta, hogy nem hagyja a miniszterelnököt szóhoz jutni s kórusban folytonosan azt kiáltja: Ki vele!

Az elnök végtére is megunja a lármát s az ülést felfüggeszti.

A király vadászaton.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből táviratozzák, a király a déli vasúttal Eisenerzbe érkezett, a hol ma már meg is kezdték a vadászajókat. A király december hó 4-ig marad Eisenerzbe.

A miniszterelnök mandátuma.

Budapest, november 28. (A „Torontál” ered. táv.) Ma délelőtt Ugráról nyolcvan tagu küldöttség jött fel a fővárosba, magával hozva a miniszterelnök mandátumát. A mandátumot a küldöttség holnap nyújtja át Tisza István grófnak.

A delegációk.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint felhivatalosan jelentik, minden jel arra mutat, hogy a december 15-ére egybehívott delegációk karácsony előtti ülésezése csak rövid tartamu lesz, mert a közös kormány az idén arra fog szorítkozni, hogy három havi indennitást kérjen a delegációktól. Ha marad idő, akkor a külügyi albizottság a külügyminiszter expozéja alapján elintézi a külügyi költségvetést. Hogy a delegációk új esztendő után mikor ülnek össze a költségvetés érdemleges elintézésére, az majd az események további fejlődésétől függ.

Kilépések a szabadelvű pártból.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) A volt nemzetipárt tagjai közül Apponyi Albert grófnak kívül eddig 29-en jelentették be kilépésüket a szabadelvűpártból báró Podmaniczky Frigyes pártelnöknél. A kilépettek között van Szabó Ferenc Nagybecskerek város képviselője is.

Az olasz királyi pár elleni merénylet.

Budapest, november 28. (A „Torontál” ered. táv.) Rómából hivatalosan jelentik, hogy az olasz királyi pár elleni merényletről szóló hírek teljesen alaptalanok.

Öngyilkos aggastyán.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Aradról jelentik: Egy hatvan éven túli öreg ember követett el öngyilkosságot az éjszaka. Bojtor Demeter háztulajdonos, ki az Akác-utca 8. sz. alatt lakott, az éjjel kiment a fűskamrába és egy gerendára felakasztotta magát. Felesége, aki fél három órakor a keresésére indult, hoitan találta meg a kamrában. Tetvének oka ismeretlen.

Osztrákelienes tüntetések Olaszországban.

Budapest, november 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából jelentik, az ottani, továbbá a milánói, bolognai és velencei egyetemeken az osztrákelienes tüntetések megismétlődtek. Rómában a tüntetések olyan mértékűek hogy az egyetemet be kellett zárni.

Határidő-üzlet.

Budapest, november 28. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tözsden az árak változatlanok. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1904.)	7.72
Tengeri (májusra 1904.)	5.20
Zab (áprilisra)	5.49
Rozs (áprilisra)	6.69

Szerkesztői üzenetek.

K. I. Nem tudunk róla, hogy a miniszter ilyen rendeletet kiadott volna.

H. V. Tessék a királyi tanfelügyelőhöz fordulni.

Vadrózsa. A jelen számban teljes lehetőség, de sokáig nem halasztjuk. Szives üdvözlét.

E. M. Tessék magánuton megpróbálni.

Hü olvasó. Nem szoktunk ugyan hygienikus tanácsokat adni, de az első az, hogy kellő mozgást tegyen naponta. Ha lehet szabadban, ahol nem találkozik az ember lépten-nyomon ismerősökkel, akik megállítják vagy más módon alkalmatlanok. Ugyanezt fogják megerősíteni az orvosok is.

Nem közölhetők: Muzsika. Hull a levél. Szerelem és kaland.

HIRDETÉSEK.

Bácsi tiszai ármentesítő-társulat igazgatóságától.

314 sz. 1903.

903-3.1

Árlejtési hirdetmény.

A „Bácsi tiszai ármentesítő-társulat” védőtöltéseire 1904. évre beszerzendő védelmi anyagok és ezek helyre szállításának biztosítása tekintetéből nyilvános árlejtést hirdetek és pedig:

I. Ókanizsai öblözetbeni védőtöltésekre szükséges 7200 kéve.

II. Ókanizsa-zentai öblözetbeni védőtöltésekre szükséges 16.800 kéve.

III. Mohol—petrovoszellői öblözetbeni védőtöltésekre szükséges 13.200 kéve.

IV. Bácspetrovoszellő—öbcei öblözetbeni védőtöltésekre szükséges 10.800 kéve.

V. Öbecse—földvári öblözetbeni védőtöltésekre szükséges 15.600 kévéként 3 méter hosszú, a kötészél 30 cm. vastag rőzsére.

Az árlejtésen résztvenni óhajtok tartoznak írásbeli zárt ajánlataikat 1904. évi január hó 1-éig a társulat igazgatóságához beküldeni s ehhez óvadékként készpénz vagy elfogadhatónak ítélt papír vagy takarékpénztári könyvecskében öblözetként a vállalati ár 10%-át óvadékkul csatolni. Az ajánlat rőzsekévéként teendő.

Az elvállalt védelmi anyagokat tartozik a vállalkozó 1904. évi február hó 1-éig a társulati igazgató által meghatározandó mennyiségben az illető öblözetben elnyuló társulati töltéseken kijelölt helyekre kiszállítani s ott utasítás szerint rakásokba összerakni s a társulatnak átadni.

Az egyéb részletes feltételek a társulat igazgatóságánál megtekinthetők, vagy kívánatra posta útján is megküldetnek.

Zentán, 1903. évi november hó 21-én.

Pfeiffer István.

igazgató-mérnök.

Festői szép

az olyan arc, mely finom, fehér és szeplőnélküli és minden bőrtisztálanságtól ment. Hogy ezt elérhesük, mosakodjunk naponta

Bergmann-féle liliumtejszappannal

(Védjegy: Két bányász.)
Bergmann és Társától, Drezda és Tetschen a/E
Kapható darabja 80 filléért
Básch Ernő gyógyszerésznél, Nagybecskerek

359a-30.26

DÉNES B. BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 61.

BRAUNER és KLASEK utóda PLEWA E. mérnök

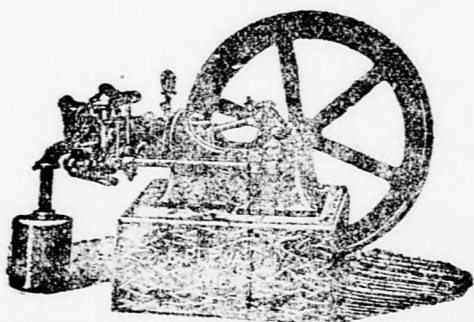
es. és kiz. szab. gép- és motorgyárának magyarországi
vezérképviselete és raktára.

Legújabb rendszeri

**BENZIN-, GÁZ-, PETROLIN- és GŐZ-
MOTOROK 2-100 HP.**

BENZIN- és PETROLIN-LOKOMOBILOK 2 20 HP.

Ugyanezen motorok szivógáz-berendezéssel látva az üzemi költséget 1/3-ánál és óránként 2-3 fill.-rel leszállítják. — Olcsó árak és kedvező fizetési feltételek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.
SZOLID VIDÉKI KÉPVISELŐK ALKALMAZTATNAK.

Asztmában,

tüdőhurutban, tüdővérzésben,
tüdőbajban, gyomorhajban

megbetegedettek kerítsenek annyi időt és vizsgálják meg az alábbi gyógyulást bizonyító iratokat. Ez csak elenyésző csekély száma a folyton beérkezőknek. Minden megjegyzés nélkül közöltemek, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy a szenvedő közönség maga tudja legjobban megalkotni a véleményét. A levélkivonatok, csekély stiláris módosításoktól eltekintve, szó szerint vannak közölve, azonban a hála, valamint az előző eredménytelen kúrák fölötti kritika elhagyásával. Az eredeti levelek megtekinthetők és igen óhajtható volna, hogy ezeket minél többen vegyék igénybe. Hatóságok ezt már megtették. Az igazságtól való elterelés, tekintet nélkül, hogy ez a bevezetésre, avagy az azt követő gyógyítás leírására fordul-e elő, nagy büntetést okozna. Hogy a laikusnak módjában legyen, be sem várva a betegség fejlődését, hanem már a legcsekélyebb tünetnél még idejekorán segítséget talál, itt felsoroljuk a leggyakrabban előforduló tüneteket: köhögés, mely gyakran hányásra ingerel. — Szaraz köpet. — Szaraz a mellben és a hátban. — Nyomás érzete a vállakban. — Éjjeli izzadás rendetlen szívverés, összekötte nagy félelemérzettel. — Kéves alvás. — Rossz emésztés. — A légzést később szipoló és krakogó zaj kíséri. — Verköpes. — Gyakran erős, foglalkozása és hogy hidegek-e a lábak. — Így czimezzük:

Kur-Institut „Spiro Spero“, Dresden-Niederlössnitz, Schulstr. 120a.

25 éves tüdőhurut.

18 éves koromban elvesztettem egészségemet azáltal, hogy kimelegedve ittam egy pohár hideg vizet. Erős köhögés állt be, a járás nehezemre esett, mellszorulás és légzési nehézség folytán. Egy év múlva minden megszűnt, de rövid idő múlva az állapot ismét bekövetkezett, kivált nagy melegen és őszszel, és egyáltalán ködös időben. Mindinkább rosszabbodott állapotom, úgy, hogy gyakran azt hittem, hogy megfulladok. Több orvos segítségét vettem igénybe, ezek azonban csak enyhülést tudtak szerezni. A sok erős köhögés és a nehéz lélegzés folytán annyira meggyöngyültem, hogy éjjel csak ülő helyzetben bírtam nyugodni. Ezek a rohamok utóbb minden héten ismétlődtek és köhögés, szipolás és krakogás a légesőben, mellfájás, szivdobogás alakjában jelentkeztek, úgy, hogy oldalra nem bírtam feküdni, hanem mindenkor csak ülve kellett maradnom. E rohamok 4-5 napig és éjjelen át tartottak. Csak 2-3 napig bírtam némileg pihenni és aztán ismét újra kezdődött. Az orvosok nekem gyakran mondták, hogy szenvedésem gyógyíthatatlanok, csak enyhülést lehet szerezni. Ezek a baj csiraja örökre megmarad. Az utóbbi orvos kijelentette, hogy idült tüdőhurutban és légesődagában szenvedek. Vegre, a mikor majdnem teljesen lefogytam, és már az életet is meguntam, az újságokban a Spiro Spero gyógyító-intézet kitűnő gyógyító-eredményeit olvastam. Ez bátorított és az intézethez fordultam segítségért. A gyógyítómód használatának kezdetén úgy tűnt föl, mintha állapotom rosszabbodna, de bátorítva a már meggyógyult páciensek által, folytattam a kúrát és 3 hét múlva legnagyobb örömmre javulást éreztem. Ettől kezdve a gyógyulás gyorsan haladt és nemsokára föl is keltem az ágyból 2 havi kúra után. Istennek hála, újból kezdhettem meg foglalkozásomat és azt ma is folytatom, a nélkül, hogy borzasztó betegséggemnek valami nyoma maradt volna. Kötelességemnek tartom a jó tanácsért és segítségért hálás köszönetemnek kifejezést adni és szívesen ajánlom minden szenvedőnek, hogy Spiro Spero gyógyító-intézet becses kúráját folytassa.

Kiváló tisztelettel
Deisl Antal, Steyr (Felső-Ausztria), Duckartstr. 17.

Asthma, légesőhurut.

Örömmel írom meg, legjobb tudomásom szerint betegségem okát és gyógyítását. Minden előzetes érzés nélkül valamelyik reggel a légesőben krakogó és szipoló

A kúra leveleibei és folytatható a nélkül, hogy az embert a foglalkozásában zavarná. — Magyar levelezés.

ézés állott be. Krakogás által óhajtottam ezt az érzést megszüntetni, de hiába. Együttal hozzájárult a bajhoz légzési nehézség is, mely napról napra fokozódott és már a legkisebb erőlködésnél nagyon izzadtam, minnek nagy hányás lett. A köhögés oly erős volt, hogy gyakran eszméletlenül a földre terültem. Természetes, hogy ilyen körülmények között tovább dolgozni képtelen voltam. Feküdni sem bírtam már, nappal és éjjel ülve kellett maradnom. Már a legkisebb mozgásnál fokozódott a légzési nehézség és akkor már igazán örültem volna annak, ha a halál megváltott volna szenvedéseimtől. Igazsághoz híve, be kell vallanom, hogy gyomorhajban néztem ki. Sokat keresve az újságokban, megtaláltam egy szert, az úgynevezett Asztmaport. Ez legelőször némi segélyt hozott, a gyógyulástól persze szó sem volt. Majdnem két esztendőig használtam és vagy 70 márkát adtam ki érte. Azután a Spiro Spero gyógyító-intézet gyógyító eljárására figyelmeztettek, elhatároztam, hogy ezzel is teszek kísérletet. Már az első utasítások, melyekben részem lett, bátorítottak és ime ez a kúra a legjobbnak bizonyult. Energiámat és szorgalmasan követtem az utasításokat és joggal mondhatom, hogy leten után önműködően köszönhetem a boldog napokat, a melyekben ismét részem van. Kúráját ajánlani fogom mindenkinek. Kiváló tisztelettel és hálaival

Wagner Ferenc Xavér, Haunstetten (Bajorország).
A főnti aláírás hitelességét igazolja:

Haunstetter (Bajorország).
(P. H.) **Hüber E.**, polgármester.

Tüdőhurut.

Két évvel ezelőtt tüdőhurutban betegedtem meg. Egy ideig húztam-halasztottam a dolgot, végül orvosi segélyt vettem igénybe. Különféléket rendeltek bevenni, sajnos, minden eredmény nélkül. Beletörtöttem szenvedéseimbe egészen egy évi februárig. Ekkor véletlenül olvastam az újságban a Spiro Spero gyógyító-intézetéről. Levélben fordultam oda s kózikó utasítást rögtön meg is kezdtem a kúrát és pár hét múlva javulást tapasztaltam és ma már a Spiro Spero gyógyító-intézetnek hálás köszönetet mondhatok az igazán figyelmes kezelésért és a teljes gyógyulásért. Ezt az intézetet tényleg minden szenvedőnek ajánlhatom. A kezelés díja amúgy sem sok.

Kratzer Emma, szerelő neje, Ingolstadt.
Münzbergstr. 7.

Tüdőbaj, tüdővérzés.

1899-ben tüdőcsúcsurutban betegedtem meg erőltetett munkám folytán, a melyből kigyógyultam, míg orvosi kezelés alatt állottam. Nem tudva azt, hogy ily betegség állandó kezelést igényel, 1902-ben ismét tüdőhurutban betegedtem meg, melyhez vörhanyas járult, miért ágyba kerültem. Ismét a munkában való túlerőltetés, rossz levegő stb okozta azt. Végül tudomást nyertem a Spiro Spero gyógyító-intézetéről, Niederlössnitzben, Dresden mellett. Sikerült a betegséget, az utasítások pontos betartása folytán, teljesen elűzöm és remélem, hogy többé sohasem lesz részem belőle. Ismételten tehát hálás köszönetemet.

Buxbaum János, Haselbach, Stockerau m., Alsó-Ausztr.
E kijelentés igazságát elismeri a községi eljáráóság.

Kronberger, községi eljáráóság.

Gyomor és bélhurut.

A Spiro Spero gyógyító-intézetnek hálás köszönettel tartozom azért a csodás eredményekért, melyeket az intézet rajtam ért el. 18 esztendőig rossz emésztésben, gyomorgyengeség- és étvágytalanságban szenvedtem. A test mindig föl volt fujva és mindig hajtószert kellett bevennem. Álmattanság bántott, lábaimban oly gyengeséget éreztem, hogy csak nehézkesen tudtam mozogni. Gyakran voltak szédüléseim, kezek és lábak gyakran kihűdegek voltak. Betegségem ideje alatt tartózkodnom kellett a főzések és tézta élvezetétől, a mi nagyon elkeserített. Sok orvos kezelt, de mindig eredménytelenül. Ekkor egy újsághirdetés figyelmeztetett a Spiro Spero intézetre, ennek a kúráját követtem s gyorsan észleltem a kedvező hatást.

Megfelelő gyógykezelés folytán nemsokára helyreállott az étvágyam, rendszeres székelésem lett és jól aludtam. Nemsokára jól emésztettem az ételeket és 4 hónap múlva teljesen meggyógyultam. Csakis a Spiro Spero gyógyító-intézetnek köszönhetem, hogy most, 70-ik életévemben, megkúra folytán ez az intézetet mindazoknak melegen ajánlom, kik hasonló bajban szenvednek.

Teljes tisztelettel
Horn Teréz magánzónó, Wien, 16., Stillfriedplatz 5.

905-41

3167/1903. szám.

Czrepaja község előjáróságától.

904-3.1

Hirdetmény.

Czrepaja község tulajdonát képező s községi képviselőtestületi határozattal kisselejtezni rendelt 3 drb. 5-6 éves bika f. évi december hó 10-én d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett, eladatni fog.

Czrepaja, 1903. évi november hó 26-án.

Az előjáróság.

SCHICHT-SZAPPAN

„SZARVAS“

VÉDJEGYEK:

vagy

„KULCS“

a legjobb, legkiadósabb és azért a legolesőbb szappan. Minden kártékony vegyület-től teljesen ment.

Mindenütt kapható!

A bevásárlásnál különösen ügyeljen arra, hogy minden darab szappan a „SCHICHT“ névvel és a fent látható védjegyek egyikével legyen ellátva.

(187-40.40)

BERNOLENDT

Cs. és kir. udvari szállító.

Fényezés, a világ legjobb fényezője és fényezője mindenféle bőrből készült világos és fekete cipők részére. Legszébb fényt kölcsönzik és a bőrt tartóssá teszik. Használt és foltos cipők, barna vagy sárga bőrből „Lyosin“ (diszfényező) használata által mint új cipők néznek ki.

Alapított 1882. Gyári raktár: Böos I. Schulerstrasse 21. Mindenütt kapható

(833-x.6)

A legtisztább párolatu cognac a magyar-francia cognac-gyáré Világos.

Kapható minden nagyobb tiszter- és kereskedésben.

(752-26.6)

Mindennemű kocsikat (hintó, homokfutó, halotti s más egyébűt) készíték a legujabb mód szerint, valamint javítok olcsón és gyorsan, szintny jütányosan cserélek be ócskát = ujjak fejében. =

E szakmába vágó kovács, bogár és nyerges munkát szintén elvállalok.

Versenyképesség! **AMEND FERENC** kocsigyártó
Nagybeeskerek, Aradáci-ut, a régi kórházzal szemben
(797-52.8)

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egy szar veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY
560-x.43

Rudolfsnád községelöljárósága.
1507. sz. 1903. 900-3.2

Hirdetmény.

Rudolfsnád községe 38/1903. számú határozatával egy vágóhid építését 1528 kor. 06 fillér erejéig elhatározta.

A fentjelzett építés foganatosítása céljából 1903. évi december hó 12-én d. e. 9 órára Rudolfsnád községhezánál tartandó nyilvános zárt írásbeli és szóbeli versenytárgyalás hirdettetik.

Az árlejtési feltételek, valamint a szóban forgó építésre vonatkozó tervek és a költségvetés a községnél betekintheők.

Rudolfsnádon, 1903 évi november 25-én.

A községelöljáróság.

AMERIKA.

Indulás Havre-ból minden szombaton.
Menetjegyek a francia irány által.
Jo és gyors szállítás.

Kitünő ellátás, a melyben bor és likör is benne foglaltatik.
Bővebb felvilágosítást nyújt ingyen és bérmentve a „Französische Linie“
Wien, IV., Weyringergasse Nro. 8. (707-10.10)

Valódi harzi kanárik nappali és éjjeli éneklők a 8-30 márká.
Értékéért és kitünő odérkezéséért szavatosságot vállalok.
Legszebb karácsonyi ajándék.
Arjegyzék ingyen.
Walter W. St.-Andreasberg, Harz 76. sz.
Elsőrangú tenyésztő.
(902-1.1)

Elsőrendű **tüzifa.**
Valódi porosz Kitünő minőségű
szalon kőszén pirszén (coacs)
a Wildensteinsegen-Richterhof-féle bányákból.
Legjobb faszén.
Kaphatók:
KURLÄNDER IMRE fakeskedőnél
a Kurländer-udvarban, Gizella-part 2766. sz. — Telefon 89. sz.
Továbbá a fatelepen, Korona-utca 585/II. — Telefon 35. sz.
860-50.23

Az oly rövid idő alatt bámulatos gyorsasággal diadaluttal valóságos világhírré emelkedett
„RADIKÁLIS“
valódi tiszta folyékony ezüst.
mely jótállással aranyat, ezüstöt, alfémet, a legavultabbat is, egy pillanat alatt teljesen újjávarázsolja. — A
„RADIKÁLIS“
azonkívül sárga és veres rezet. kopott alpacca ezüstöt egyszerű érintés által tartósan újra ezüsttel von be.
Egy mintatüveg ára 30 fill., nagyobb 50 fillér; 50 gramm 1 korona, 100 gramm 2 korona, 250 gramm 5 korona.
POLITZER SÁNDOR,
ő Felsege I. Karoly román király udvari szállítójának találmánya és szab. tulajdonosa.
Kapható Nagybeeskereken: **KRECSMÁRY** és **MELKUH** drogueriájában és **MESZNIK R.** özvegyének ékszerüzletében, továbbá Szegeden, a feltalálónál.
(838-9.5)

Oh jaj!
Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk
Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.
Doboza 1 korona és 2 korona.
Próbadoboz 50 fillér.
Fő- és szétküldési raktár:
„NÁDOR“ gyógyszerár
Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. szám.
Eggyer mellpasztilla csakhamar meggyógyított.
Kapható: Nagybeeskereken: Basch Ernő, Benkovich Mihály, Jákobi Ármn, Kellner József, Vantoch Zsigmond gyógyszerárakban. — Bégaszentgyörgyön: Szerdahelyi Karoly gyógyszerárában. — Szerb-Módoson: J. Grób Ferenc gyógyszerárában.
(816-26.7)

Ügynököket,

kiknek nagy ismeretségük van, kerestünk havi 80 kor. fixum és magas provísió mellett minden városban, községben és járásban egy új, szabadalmazott cikk eladására, mely minden háztartásban nélkülözhetlen. Ezen ügynökséget mindenki, kinek magánkörökben ismeretsege van, mellette foglalkozásként üzheti szabad idejében. — Ajánlatok „Ujdonság” 1903. jellege alatt Mosse Rudolf, Bécs hird. irodájába küldendők.
(890-2.2)

A Richter-féle **Liniment. Caps. comp.**
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 34 év óta megbízható beborzósól alkalmaztatik köszvénynek, couznál és meghülésnéél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevisariláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cözjeggyel fogadjunk el. — 80 E., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Forrástár: **Török József** gyógyszerésznél Budapest.
Richter F. Ad. és társa,
osasz. és kórházi szállítók
Rudolstadt.
(78-40.9)

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Trieszti Cognac párlati intézet (Destillerie) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi **GYÓGY-COGNAC-ját,**
mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.
1/2 palack 5 korona, 1/3 palack 2-60
10 palack rendelésénél 10% engedmény.
Kapható Nagybeeskereken:
Prandell Rezső és Armbruster József uraknál.
Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.